

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL ASOCIACIJOS „X“ SKUNDO PRIEŠ APLINKOS APSAUGOS AGENTŪRĄ IR NACIONALINĘ MOKĖJIMO AGENTŪRĄ PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

2023 m. kovo 9 d. Nr. 4D-2022/1-1419
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė gavo Asociacijos „X“ (toliau vadinama – Pareiškėja), atstovaujamos prezidento Y, skundą dėl Aplinkos apsaugos agentūros (toliau vadinama – AAA) darbuotojų veiksmų (neveikimo), netinkamai sprendžiant klausimus, susijusius su akvakultūros ūkio gamtotvarkos plano nagrinėjimu, tvirtinimu ir gamtotvarkos planų įgyvendinimo kontrole.

2. Pareiškėjos skunde rašoma:

2.1. Asociacijos „X“ narys UAB „A“ 2022 m. spalio 12 d. pateikė AAA akvakultūros ūkio gamtotvarkos planą (registracijos AAA Nr. AS-7338), suderintą su Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Klaipėdos valdyba (žr. pažymos 4 punktą). UAB „A“ atliko visus 2022 metais numatytus gamtotvarkos darbus, tačiau iki skundo pateikimo Seimo kontrolierei nebuvo gautas tinkamas AAA atsakymas.

2.2. Pareiškėja, įgaliota UAB „A“, pateikė AAA:

- 2022 m. gruodžio 1 d. raštą Nr. 2022/12/01 „Dėl galimo Viešojo administravimo įstatymo, gretutinių teisės aktų pažeidimo ir AAA Gyvosios gamtos licencijavimo skyriaus (toliau vadinama – Skyrius) vedėjo galimo dalyvavimo korupcijos modelio grandinėje“ (žr. pažymos 8 punktą);

- 2022 m. gruodžio 2 d. raštą Nr. 2022/12/02 „Dėl galimo metaduomenų lentelės suklastojimo“ (žr. pažymos 9 punktą).

2.3. AAA 2022 m. gruodžio 1 d. informacinio pobūdžio pranešimas (žr. pažymos 7 punktą) neatitinka valstybinės institucijos atsakymui nustatytos formos; atsakyme nėra konkretaus sprendimo; atsakymas pateiktas praleidus nustatytus terminus; atsakyme nenurodyta jo ginčijimo galimybė; atsakyme nurodytas naujas UAB „A“ prašymo registracijos Nr. (26)-A4E vietoj prašymo tvirtinti gamtotvarkos planą pateikimo metu gauto registracijos Nr. AS-7338.

3. Pareiškėja Seimo kontrolierės prašo įpareigoti AAA:

3.1. tinkamai atsakyti į Asociacijos nario UAB „A“ 2022 m. spalio 12 d. AAA pateiktą prašymą (registracijos Nr. AS-7338) dėl gamtotvarkos plano, suderinto su Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Klaipėdos valdyba (žr. pažymos 4 punktą), pakartotinio suderinimo;

3.2. pateikti informaciją apie gamtotvarkos planų vertinimo instrukciją; nesant tokios instrukcijos, „įvardinti priežastis, lemiančias subjektyvumo protegavimą gamtotvarkos planų vertinimo procese ir šio proceso neatitiktį Viešojo administravimo įstatymo nuostatoms“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

3.3. viešai skelbti konsultantų sąrašą, informaciją dėl gamtotvarkos planų rengimui keliamų papildomų reikalavimų, neskelbiamų Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014-2020 metų veiksmų programos antrojo Sąjungos prioriteto „Aplinkosaugos požiūriu tvarios, efektyviai išteklius naudojančios, inovacinės, konkurencijos ir žiniomis grindžiamos akvakultūros skatinimas“ priemonės „Aplinkosaugos funkcijas atliekanti akvakultūra“ įgyvendinimo taisyklėse (žr. pažymos 21 punktą).

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Klaipėdos valdybos 2022 m. balandžio 4 d. rašte Nr. (13.2)-AD5-6727 UAB „A“ rašoma:

„Informuojame, kad Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Klaipėdos valdyba parengtai ir pateiktai UAB „A“ akvakultūros ūkio gamtotvarkos plano tvirtinamajai daliai ir pagrindžiamajai informacijai pastabų neturi.

Atkreiptinas dėmesys, kad įgyvendinant Gamtotvarkos plano 3. Gamtotvarkos priemonių įgyvendinimo planas; 3.1. Gamtotvarkos priemonių įgyvendinimo plano veiklos 1 uždavinio 2 punktą „kasmet iškirsti ant pylimų ir tvenkinių pakrantėse bei sekliose zonose želiančius krūmus ir medžius ne mažesniame kaip 1000 m² plote, vėliau kasmet didinti minimalias apimtis“, turi būti laikomasi Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo nuostatų. [...].“

Rašte nurodyta sprendimo ginčijimo galimybė ir tvarka.

5. AAA 2022 m. spalio 14 d. rašte Nr. (26)-A4E-11337 Asociacijai ir UAB „A“ (kopiją teikiant Nacionalinei mokėjimo agentūrai prie Žemės ūkio ministerijos (toliau vadinama – NMA) rašoma:

„AAA 2022 m. spalio 12 d. gavo ir įvertino el. paštu pateiktą Asociacijos kreipimąsi „Dėl reikiamų dokumentų pateikimo/duomenų tikslinimo“ (registracijos Nr. AS-7338).

Patvirtiname, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. rugsėjo 3 d. nutarimu Nr. 907 „Dėl institucijų, atsakingų už Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014-2020 metų veiksmų programos valdymą ir kontrolę, paskyrimo“ AAA paskirta atsakinga institucija už akvakultūros ūkių, nepatenkančių į Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijas ar jų dalis, gamtotvarkos planų, parengtų vadovaujantis veiksmų programos priemonės „Aplinkosaugos funkcijas atliekanti akvakultūra“ įgyvendinimo taisyklėmis (toliau – gamtotvarkos planai), tvirtinimą. Pažymime, kad AAA teisės aktais nėra įgaliota tikslinti ar tvirtinti kitų institucijų atliktus gamtotvarkos planų tvirtinimus.

Gamtotvarkos planai turi būti rengiami vadovaujantis Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014-2020 metų veiksmų programos antrojo Sąjungos prioriteto „Aplinkosaugos požiūriu tvarios, efektyviai išteklius naudojančios, inovacinės, konkurencingos ir žiniomis grindžiamos akvakultūros skatinimas“ priemonės „Aplinkosaugos funkcijas atliekanti akvakultūra“ įgyvendinimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 3 priedu.

Paramos paraiškų pagal Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014-2020 metų veiksmų programos priemones priėmimo 2022 metų grafiko 10 punktą, priemonės „Aplinkosaugos funkcijas atliekančios akvakultūros“ paramos paraiškų priėmimo pradžia buvo numatyta nuo 2022 m. gegužės 17 d., paramos paraiškų priėmimo pabaiga numatyta 2022 m. rugpjūčio 29 d.

AAA nuomone, įvertinant Taisyklių 7.5.1 papunkčio reikalavimus pareiškėjas (UAB „A“) turėtų būti laikomas netinkamu ir jam negalėtų būti skiriama parama, kadangi pagal Taisyklių III skyriaus 8.4 papunkčio reikalavimus, pareiškėjas kartu su paramos paraiška turi pateikti akvakultūros ūkio gamtotvarkos planą, parengtą ne mažiau kaip 5 metų laikotarpiui ir patvirtintą atsakingų institucijų. Informuojame, kad AAA iki 2022 m. spalio 12 d. toks gamtotvarkos planas pateiktas nebuvo ir šiuo metu AAA nėra patvirtinusi UAB „A“ gamtotvarkos plano.

UAB „A“ 2022 m. spalio 12 d. pateikė AAA akvakultūros ūkio gamtotvarkos planą 2022-

2027 metų periodui (registracijos AAA Nr. AS-7283), kurį pagal galimybes įvertinsime kaip įmanoma greičiau, tačiau ne vėliau nei per Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 punkte nurodytą terminą.“

6. AAA 2022 m. spalio 31 d. rašte Nr. (26)-A4E-12043 UAB „A“ rašoma, kad AAA, 2022 m. spalio 12 d. gavusi ir įvertinusi parengtą UAB „A“ gamtotvarkos planą 2022-2027 metų periodui (registracijos AAA Nr. AS-7283), nustatė neatitikimus ir paprašė atsižvelgti į pateiktas pastabas bei, esant poreikiui, AAA pateikti gamtotvarkos plano projektą pakartotinei peržiūrai, paaiškinant, jog atlikus pakartotinį gamtotvarkos plano projekto vertinimą ir nustatytų trūkumų šalinimą, galės būti priimamas motyvuotas sprendimas dėl galutinio gamtotvarkos plano tvirtinimo.

7. AAA 2022 m. gruodžio 1 d. rašte Nr. (26)-A4E-13367 UAB „A“:

- pažymėjo, kad AAA 2022 m. lapkričio 3 d. gavo UAB „A“ raštą Nr. 2022/11/04 dėl AAA 2022 m. spalio 31 d. raštu Nr. (26)-A4E-12043 pateiktų pastabų ir pakartotinai pateiktą akvakultūros ūkio gamtotvarkos planą 2022-2027 metų periodui (registracijos AAA Nr. AS-7902):

- paaiškino, kad nevertina kitų institucijų atliktų gamtotvarkos planų tvirtinimų, nes AAA nepavesta teikti gamtotvarkos planų vertinimo išvadas ar atlikti gamtotvarkos planų įgyvendinimo patikrinimus;

- nurodė teisės aktą, kuriame nustatyti akvakultūros ūkių gamtotvarkos planų rengimo reikalavimai (žr. pažymos 21 punktą);

- priminė, kad AAA 2022 m. spalio 31 d. raštu Nr. (26)-A4E-12043 UAB „A“ buvo pateiktos pastabos gamtotvarkos planui bei prašymas ištaisyti nustatytus neatitikimus;

- informavo, kad įvertinus 2022 m. lapkričio 3 d. pateiktą Planą, nustatyta, jog nebuvo atsižvelgta į AAA 2022 m. spalio 31 d. raštu Nr. (26)-A4E-12043 UAB „A“ pateiktas pastabas; pažymėjo, kad Asociacijos prašymas nurodyti neatitikimus gamtotvarkos plano vertinimo išvadoje negali būti tenkinamas, nes AAA nepavesta rengti tokį dokumentą, pabrėžiant, jog AAA tvirtina pagal Taisyklių (žr. pažymos 21 punktą) reikalavimus parengtą gamtotvarkos planą, kaip vientisą ir nedalomą dokumentą;

- įvertinusi 2022 m. lapkričio 3 d. pateiktą gamtotvarkos planą, nustatė trūkumus ir pateikė pastabas, prašydama pašalinti trūkumus pagal Taisyklių 3 priedo reikalavimus, atlikti korekcinio pobūdžio pataisymus ir esant poreikiui pakartotinai teikti AAA vertinti atnaujintą gamtotvarkos plano projektą;

- atkreipė dėmesį į tai, kad siekiant padėti tinkamai ištaisyti nurodytus trūkumus, AAA darbuotojai pasirengę iškilusius neaiškumus aptarti per Teams platformą UAB „A“ patogiu metu;

- nurodė atsakymo ginčijimo galimybę ir tvarką.

8. Asociacija 2022 m. gruodžio 1 d. pateikė AAA kreipimąsi (Nr. 2022/12/01), kuriuo prašyta:

- pateikti 2022 m. spalio 12 d. UAB „A“ prašymo (registracijos AAA Nr. AS-7338) administravimo detalių metaduomenų lentelę;

- pateikti paaiškinimą, dėl kokios priežasties iki šiol nepateiktas AAA atsakymas (teigiamas/neigiamas) į 2022 m. spalio 12 d. UAB „A“ prašymą tvirtinti gamtotvarkos planą, neinformuota apie atsakymo pateikimo termino pratęsimą, neišaiškinta sprendimo apskundimo teisė, nepateiktas pats sprendimas;

- paaiškinti AAA direktorės pavaduotojos teiginį, kad AAA galioja „kita“ papildoma viešojo administravimo tvarka, kurioje yra nurodyti kiti terminai; prašyta paaiškinti, kokie tie terminai ir kur jie yra viešai paskelbti;

- nurodyti, kur AAA tinklalapyje patalpinta vieša informacija apie papildomus reikalavimus, taikomus gamtotvarkos plano rengimui/vertinimui (išskyrus pateiktą bendrą informaciją Žemės ūkio ministerijos tinklalapyje);

- patvirtinti arba argumentuotai paneigti teiginį, kad AAA nėra patvirtinusi gamtotvarkos plano vertinimo instrukcijos;

- paaiškinti, ar AAA Skyriaus vedėjas turi teisę siūlyti „tinkamus“ konsultantus rengti gamtotvarkos planą, pažymint, jog siūlomų konsultantų kainos (nuo 12 iki 15 000 eurų) UAB „A“ nėra priimtinos;
- perduoti informaciją korupcijos prevencijos skyriui, siekiant įvertinti AAA Skyriaus vedėjo veiksmų tinkamumą;
- įvertinti AAA Skyriaus vedėjo bendravimo atitiktį valstybės tarnautojo etikos kodekso reikalavimams;
- patvirtinti arba paneigti teiginį, kad Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Klaipėdos valdybos išvada Nr. (13.2)-ADS-6727(2022-04-04), kurioje atliktas gamtotvarkos plano teigiamas vertinimas (žr. pažymos 4 punktą), „yra niekinė be teismo sprendimo“;
- nurodyti, kur viešai paskelbta informacija apie gamtotvarkos planų rengėjų teikiamų paslaugų įkainius;
- pateikti 2022 m. gruodžio 30 d. susitikimo audioįrašo kopiją;
- patvirtinti arba paneigti teiginį, kad AAA neatliko nei vienos gamtotvarkos plano įgyvendinimo 2007-2013 metų, 2014-2020 metų investiciniais periodais patikros; pateikti informaciją, kokia valstybinė institucija tikrina AAA patvirtintų gamtotvarkos planų įgyvendinimą, kiek tokių patikrų buvo atlikta ir kur galima susipažinti su patikrų rezultatais.

9. Asociacija 2022 m. gruodžio 2 d. pateikė AAA kreipimąsi (Nr. 2022/12/02), kuriame:

- nurodyta, jog negautas atsakymas dėl UAB „A“ 2022 m. spalio 12 d. AAA pateikto prašymo patvirtinti gamtotvarkos planą;
- prašyta patvirtinti arba paneigti teiginį, kad AAA 2022 m. gruodžio 1 d. informaciniame pranešime (žr. pažymos 7 punktą) sąmoningai nurodyta klaidinga UAB „A“ registracijos data (vietoj 2022 m. spalio 12 d. nurodant 2022 m. gruodžio 1 d.), siekiant nuslėpti Viešojo administravimo įstatymo reikalavimų AAA nesilaikymo faktą, pažymint, kad jokio naujo prašymo UAB „A“ AAA neteikė;
- prašyta paaiškinti, ar AAA 2022 m. spalio 14 d. informacinio pobūdžio pranešimas yra atsakymas į 2022 m. spalio 12 d. UAB „A“ prašymą;
- prašyta įpareigoti AAA direktorės pavaduotoją atsakyti į el. paštu valstybės tarnautojai pateiktą klausimą.

10. AAA Teisės skyriaus 2022 m. gruodžio 9 d. rašte Nr. (16)-A4E-13728 NMA (kopiją teikiant Asociacijai) rašoma:

„AAA gavo Asociacijos 2022 m. gruodžio 1 d. raštu Nr. 2022/12/01 pateiktą skundą (toliau – Skundas), kuriame prašoma pateikti informaciją, kokia institucija nagrinėja patvirtintų akvakultūros ūkio gamtotvarkos planų įgyvendinimą ir kiek patikrų buvo atlikta, kur yra paskelbti jų rezultatai.

Informuojame, kad vadovaujantis AAA nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. D1-385 „Dėl Aplinkos apsaugos agentūros nuostatų patvirtinimo“, ir kitais teisės aktais suteiktą kompetenciją AAA neįgaliota nagrinėti Skunde nurodyto klausimo, priskirto kitų institucijų kompetencijai.

Vadovaujantis Taisyklių 25 punktu, kai paramos gavėjo akvakultūros tvenkiniai ar jų dalis patenka į „Natura 2000“ teritoriją, paramos gavėjas apie faktiškai atliktų gamtotvarkos darbų įvykdymą turi informuoti NMA ir Valstybinę saugomų teritorijų tarnybą prie Aplinkos ministerijos, kitais atvejais tik NMA.

Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014-2020 metų veiksmų programos administravimo taisyklių¹ 12.9 papunktis nustato, kad NMA vertina projektų įgyvendinimo eigą bei galutinę projekto įgyvendinimo ir užbaigto projekto metinę ataskaitas.

Asociacijos Skunde yra pateikiami asmens duomenys ir konfidenciali informacija, todėl dėl

¹ Patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. vasario 9 d. įsakymu Nr. 3D-75 „Dėl Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014-2020 metų veiksmų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“.

nurodytų priešasčių negalime Jums persiųsti Skundo.

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 3 dalies 6 punktu ir 4 dalimi, persiunčiame ir prašome išnagrinėti šį Skundo klausimą:

„Prašau pateikti informaciją, kokia valstybinė institucija tikrina AAA patvirtintų gamtotvarkos planų įgyvendinimą, kiek tokių patikrų buvo atlikta ir kur galima susipažinti su patikrų rezultatais.“

11. AAA, išnagrinėjusi Asociacijos 2022 m. gruodžio 1 d. kreipimąsi (žr. pažymos 8 punktą) ir 2022 m. gruodžio 2 d. kreipimąsi (žr. pažymos 9 punktą), priėmė 2022 m. gruodžio 30 d. sprendimą Nr. (16)-SKS-13 „Dėl skundų dėl Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo, gretutinių teisės aktų pažeidimo, galimo korupcinio pobūdžio pažeidimo, metaduomenų lentelės klastojimo“, kuriame:

11.1. nurodė teisės aktų nuostatas, reglamentuojančias prašymų dėl akvakultūros ūkių gamtotvarkos planų nagrinėjimą ir tvirtinimą, įskaitant ir šių prašymų nagrinėjimo terminus (žr. pažymos 16 ir 18 punktus);

11.2. paaiškino, kad galiojantis teisinis reglamentavimas AAA nenustato prievolės patvirtinti akvakultūros ūkių gamtotvarkos planų nagrinėjimo ir tvirtinimo tvarką, gamtotvarkos plano vertinimo instrukciją;

11.3. atkreipė dėmesį į tai, kad pareiškėjų prašymai, AAA raštai, kuriais atsakoma į pareiškėjų prašymus, sprendimai, kiti dokumentai registruojami Dokumentų valdymo bendrojoje informacinėje sistemoje (toliau vadinama – DBSIS), terminą atsakymui parengti skaičiuojant nuo gauto prašymo AAA ir registravimo DBSIS dienos. Taip pat paaiškino, kad AAA nustačius Plano neatitikimus, trūkumus, Planas netvirtinamas ir pareiškėjai raštu informuojami apie Plano trūkumus, pateikiamos pastabos; Plano rengėjai pagal AAA pateiktas pastabas pataisytą Planą su lydraščiu teikia AAA; lydraštis su pateiktu pataisytu Planu registruojamas DBSIS; AAA nagrinėja pataisytą Planą; Pareiškėjų pateikto pataisyto Plano nagrinėjimui taikomas Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nustatytas 20 darbo dienų terminas nuo pataisyto Plano gavimo AAA ir registravimo DBSIS dienos; terminų pradžia ir pabaiga skaičiuojama laikantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso Pirmosios knygos IV dalies ir Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalies nuostatų;

11.4. pateikė informaciją apie kreipimąsi, susijusį su UAB „A“ prašymo tvirtinti 2022 m. spalio 12 d. pateiktą akvakultūros ūkio gamtotvarkos planą 2022-2027 metų periodui (toliau – toliau ir Planas), nagrinėjimu:

- į UAB „A“ el. paštu 2022 m. spalio 12 d. pateiktą prašymą ir Planą (registracijos AAA Nr. AS-7283) tvirtinimui atsakyta AAA 2022 m. spalio 31 d. raštu Nr. (26)-A4E-12043, pateikiant pastabas dėl Plane nustatytų trūkumų. Konstatuota, kad atsakymas buvo pateiktas per 13 darbo dienų, nepraleidus Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nustatyto termino (žr. pažymos 17 punktą);

- į 2022 m. spalio 13 d. Asociacijos direktoriaus el. paštu pateiktą kreipimąsi „Dėl reikiamų dokumentų pateikimo/duomenų tikslinimo“ (registracijos AAA Nr. AS-7338) atsakyta AAA 2022 m. spalio 14 d. raštu Nr. (26)-A4E-11337;

- į UAB „A“ 2022 m. lapkričio 3 d. raštą Nr. 2022/11/04 dėl AAA 2022 m. spalio 31 d. raštu Nr. (26)-A4E-12043 pateiktų pastabų, įvertinus pateiktą Planą (registracijos AAA Nr. AS-7902) ir nustačius trūkumus, atsakyta AAA 2022 m. gruodžio 1 d. raštu Nr. (26)-A4E-13367, pateikiant pastabas. Konstatuota, kad atsakymas buvo pateiktas per 20 darbo dienų, nepraleidus Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nustatyto termino (žr. pažymos 17 punktą);

- įvertinus UAB „A“ 2022 m. gruodžio 27 d. pateiktą Planą (registravimo AAA Nr. AS-9608), parengtą pagal Taisyklių reikalavimus ir AAA 2022 m. spalio 31 d. raštu Nr. (26)-A4E-12043, 2022 m. gruodžio 1 d. raštu Nr. (26)-A4E-13367 bei 2022 m. gruodžio 8 d., 2022 m. gruodžio 14 d., 2022 m. gruodžio 20 d., 2022 m. gruodžio 27 d. el. paštu pateiktas pastabas Planui, jis buvo patvirtintas ir AAA 2022 m. gruodžio 30 d. raštu Nr. (26)-A4E-14613 „Dėl gamtotvarkos

plano patvirtinimo“ pateiktas UAB „A“. Šios bendrovės direktorius Z el. paštu 2022 m. gruodžio 30 d. patvirtino, kad Planą gavo.;

11.5. dėl prašymo pateikti 2022 m. spalio 12 d. UAB „A“ prašymo (registracijos AAA Nr. AS-7338) administravimo detalių metaduomenų lentelę, 2022 m. lapkričio 30 d. organizuoto susitikimo audioįrašo kopiją, konstatavo, kad AAA 2022 m. gruodžio 22 d. raštu Nr. (16)-A4E-14191 „Dėl informacijos ir dokumentų pateikimo“ ir 2022 m. gruodžio 22 d. elektroniniu paštu <...> išsiųstu elektroniniu laišku iš elektroninio pašto dėžutės <...> buvo pateikti prašomi dokumentai ir 2022 m. lapkričio 30 d. vykusio susitikimo įrašo nuoroda;

11.6. konstatavo, kad Asociacijos skunduose nurodyti teiginiai dėl nepateikto atsakymo į UAB „A“ raštu AAA pateiktą prašymą suderinti Planą (registracijos Nr. AS-7283), terminų praleidimo, bandymo nuslėpti Viešojo administravimo įstatymo nesilaikymo fakto, administruojant 2022 m. spalio 12 d. prašymą, nepagrįsti ir atmestini;

11.7. dėl prašymo pateikti informaciją apie patvirtintų akvakultūros ūkio gamtotvarkos planų įgyvendinimo kontrolę ir atliktų patikrų rezultatų viešinimą informavo, kad šis klausimas AAA Teisės skyriaus 2022 m. gruodžio 9 d. raštu Nr. (16)-A4E-13728 buvo pagal kompetenciją persiųstas nagrinėti NMA;

11.8. pateikė paaiškinimą dėl AAA 2022 m. gruodžio 22 d. rašte Nr. (16)-A4E-14191 klaidingai nurodytos datos ištaisymo;

11.9. dėl AAA Skyriaus vedėjo bendravimo ir elgesio paaiškino, kad nenustatyta valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principų, AAA etikos kodekso ir AAA antikorpupcinio elgesio kodekso nuostatų nesilaikymo;

11.10. pažymėjo, kad AAA 2022 m. spalio 31 d. raštas Nr. (26)-A4E-12043 „Dėl informacijos pateikimo“ ir 2022 m. gruodžio 1 d. raštas Nr. (26)-A4E-13367 „Dėl informacijos pateikimo“, kuriais pateikiamos pastabos Planui, yra tarpiniai dokumentai ir nesukelia teisinių pasekmių bei negali būti skundžiami teismui ar ikiteisminei ginčo nagrinėjimo institucijai, tačiau Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka gali būti skundžiami tam pačiam viešojo administravimo subjektui – AAA arba Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriui dėl valstybės tarnautojų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo nustatyta tvarka. Atkreipė dėmesį į tai, kad nors AAA 2022 m. spalio 31 d. rašte Nr. (26)-A4E-12043 „Dėl informacijos pateikimo“ nebuvo nurodyta sprendimo apskundimo tvarka, toks rašto trūkumas neužkirto kelio pateikti skundus AAA, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriui.

12. NMA 2023 m. sausio 6 d. rašte Nr. BR6-105 AAA Teisės skyriui (kopiją teikiant Asociacijai) rašoma:

„Atsakydami į 2022 m. gruodžio 19 d. gautą Jūsų raštą (reg. Nr. BR5.2-23218), kuriame prašote pateikti informaciją, kokia institucija nagrinėja patvirtintų akvakultūros ūkio gamtotvarkos planų įgyvendinimą, kiek patikrų buvo atlikta ir kur yra paskelbti jų rezultatai, informuojame, kad NMA pagal paramos gavėjų mokėjimo prašymuose pateiktą informaciją apie atliktus gamtotvarkos darbus, numatytus gamtotvarkos plane, atlieka mokėjimo prašymų patikras vietoje ir patikrina, ar pateikta informacija atitinka tikrovę. Pažymime, kad 2015–2022 metais pagal Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos antrojo Sąjungos prioriteto „Aplinkosaugos požiūriu tvarios, efektyviai išteklius naudojančios, inovacinės, konkurencingos ir žiniomis grindžiamos akvakultūros skatinimas“ priemonę „Aplinkosaugos funkcijas atliekanti akvakultūra“ buvo atliktos 142 patikros vietoje. Su patikros vietoje rezultatais supažindinami paramos gavėjai. Patikrų vietoje rezultatai, vadovaujantis NMA informacijos saugumo politikos nuostatomis, priskiriami viešai neskelbtinai informacijai, todėl nėra viešinami. Tretieji asmenys, norėdami susipažinti su patikrų rezultatais, privalo NMA pateikti raštišką prašymą su nurodytu konkrečiu tikslu, kodėl norima susipažinti su vidiniais NMA dokumentais. Supažindinama su dokumentais tik esant pagrįstam tikslui ir prieš tai pasirašius trečiųjų asmenų konfidencialumo pasižadėjimą.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

13. Lietuvos Respublikos Konstitucijos

- 5 straipsnis

„Valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.“

14. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo

- 22 straipsnis. Seimo kontrolieriaus sprendimai

„1. Seimo kontrolierius, atlikęs tyrimą, priima sprendimą:

1) pripažinti skundą pagrįstu;

2) atmesti skundą;

3) nutraukti skundo tyrimą.

[...]

3. Skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia, taip pat kitais šio įstatymo nustatytais atvejais.“

15. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo

3 straipsnis. Pagrindiniai valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principai

„1. Pagrindiniai valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principai yra šie:

[...]

10) pagarba žmogui ir valstybei. Valstybės tarnautojas privalo gerbti žmogų ir pagrindines jo teises ir laisves, valstybę, jos institucijas ir įstaigas, laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Lietuvos Respublikos įstatymų, kitų teisės aktų ir vykdyti teismų sprendimus;

[...]

2. Valstybės ar savivaldybės institucijos ar įstaigos vadovas, vadovaudamasis šiame įstatyme įtvirtintais valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principais yra atsakingas už tarnybinės etikos politikos formavimą valstybės ar savivaldybės institucijoje, įstaigoje ar įstaigų sistemoje ir kontroliuoja, kaip tarnybinės etikos politika įgyvendinama.“

16. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo:

- 1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

„1. Šis įstatymas nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; ūkio subjektų veiklos priežiūros pagrindines nuostatas; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje.

2. Šio įstatymo antrojo ir trečiojo skyrių nuostatos viešojo administravimo subjektams, atliekantiems funkcijas pagal kituose įstatymuose, Europos Sąjungos teisės aktuose ar Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse nustatytą tvarką, taikomos tiek, kiek jų veiklos priimant administracinius sprendimus, teikiant administracines paslaugas, priimant ir nagrinėjant prašymus ar skundus nenustato kiti tokią veiklą reglamentuojantys įstatymai, Europos Sąjungos teisės aktai ar Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys“;

- 2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„1. Administracinė paslauga – šio įstatymo nurodyta viešojo administravimo veikla, susijusi su dokumentų išdavimu ar informacijos teikimu.

2. Administracinė procedūra – pagal šį įstatymą viešojo administravimo subjekto atliekami privalomi veiksmai nagrinėjant skundą apie viešojo administravimo subjekto veiksmis, neveikimu ar administraciniais sprendimais galimai padarytą asmens, nurodyto skunde, teisių ir teisėtų interesų pažeidimą ir priimant dėl to administracinės procedūros sprendimą.

3. Administracinės procedūros sprendimas – administracinis sprendimas, kurio priėmimu baigiama administracinė procedūra.

[...]

5. Administracinis sprendimas – teisės aktų reglamentuotu būdu ir (ar) forma išreikšta vienkartinė viešojo administravimo subjekto valia dėl teisės taikymo, privaloma ir skirta konkrečiam asmeniui ar individualiai apibrėžtai asmenų grupei.

[...]

10. Prašymas – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus.

[...]

12. Skundas – asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame tas asmuo nurodo, kad yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašo juos apginti.

[...]

18. Viešasis administravimas – teisės aktais reglamentuota viešojo administravimo subjektų veikla, skirta teisės aktams įgyvendinti: administracinis reglamentavimas, administracinių sprendimų priėmimas, teisės aktų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo priežiūra, administracinių paslaugų teikimas, viešųjų paslaugų teikimo administravimas“;

- 3 straipsnis. Viešojo administravimo principai

„Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais:

[...]

4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais;

5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį;

[...]

11) skaidrumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjekto veikla turi būti vieša, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus; [...]“;

- 10 straipsnis. Administracinių sprendimų priėmimas

„1. Administracinius sprendimus priimti turi teisę tik viešojo administravimo subjektai, turintys šio įstatymo nustatyta tvarka jiems suteiktus įgaliojimus.

2. Privalomus reikalavimus asmenims nustato tik teisės aktų pagrindu priimti administraciniai sprendimai.

3. Viešojo administravimo subjektai administracinius sprendimus gali priimti savo iniciatyva arba gavę asmenų prašymus ar skundus.

4. Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. Jeigu prašymas ar skundas gautas po darbo valandų, poilsio ar šventės dieną, jo gavimo diena laikoma po jos einanti darbo diena. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys.

5. Administraciniame sprendime turi būti nurodyta:

[...]

7) administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką; [...]“;

- 11 straipsnis. Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas

„1. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.

[...]

3. Prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatyta specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu:

1) nėra galimybės prašymą ar skundą teikiantį asmenį identifikuoti arba patikrinti prašymo ar skundo autentiškumo;

2) jis grindžiamas akivaizdžiai tikrovės neatitinkančiais faktais arba jeigu jo turinys nekonkretus ir nesuprantamas ir dėl to viešojo administravimo subjektas negali tokio prašymo ar skundo išnagrinėti;

3) paaiškėja, kad dėl to paties klausimo atsakymą yra pateikęs arba sprendimą yra priėmęs viešojo administravimo subjektas, į kurį kreiptasi, arba kitas kompetentingas viešojo administravimo subjektas ir asmuo nepateikia naujų duomenų, leidžiančių abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu ar ginčyti viešojo administravimo subjekto priimtą sprendimą;

4) paaiškėja, kad skundą dėl to paties klausimo pradėjo nagrinėti išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucija ar teismas;

5) nuo skunde nurodytų pažeidimų paaiškėjimo asmeniui dienos iki skundo padavimo dienos yra praėję daugiau kaip 6 mėnesiai;

6) prašymas ar skundas viešojo administravimo subjektui pateiktas ne pagal kompetenciją.

4. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų būti perduotas nagrinėti pagal kompetenciją prašymas ar skundas, viešojo administravimo subjektas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui, paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis“;

- 13 straipsnis. Administracinio sprendimo ar kitos informacijos įteikimas (paskelbimas)

„1. Asmeniui, pateikusiam prašymą, ar asmeniui, dėl kurio galimai pažeistų teisių ir teisėtų interesų yra pradėta administracinė procedūra, taip pat asmenims, kuriems administracinis sprendimas turi tiesioginį poveikį, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo administracinio sprendimo priėmimo dienos raštu pranešama apie priimtą administracinį sprendimą pateikiant to sprendimo kopiją, o kai reikia apsaugoti atitinkamų kategorijų duomenis, – nuasmenintą priimto administracinio sprendimo nuorašą. [...]“;

- 14 straipsnis. Administracinio sprendimo apskundimas

„Asmuo turi teisę apskusti viešojo administravimo subjekto priimtą administracinį sprendimą arba veiksma (neveikimą), taip pat viešojo administravimo subjekto vilkinimą atlikti jo kompetencijai priskirtus veiksmus šio įstatymo nustatyta tvarka tam pačiam viešojo administravimo subjektui arba aukštesniam pagal pavaldumą viešojo administravimo subjektui, arba kitų įstatymų, reglamentuojančių ginčų, kylančių iš administracinių teisinių santykių, nagrinėjimą, nustatyta tvarka išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijai, arba administraciniam teismui“;

17. Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo nuostatos, galiojusios 2022 m. gruodžio 1 d. Asociacijos kreipimosi gavimo Agentūroje metu:

- 1 straipsnis. Įstatymo tikslas ir paskirtis

„1. Šio įstatymo tikslas – nustatyti asmenų teisės gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, įmonių, viešųjų įstaigų ar šių subjektų asociacijų, regionų plėtros tarybų informaciją apie jų veiklą bei šių institucijų ir kitų juridinių asmenų, nurodytų šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 2

punkte duomenis, kuriais jie disponuoja ir (ar) kuriuos jie tvarko vykdydami viešojo administravimo įgaliojimus, suteiktus Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka, kituose įstatymuose nustatytas funkcijas, įskaitant viešųjų paslaugų teikimo funkcijas (toliau – viešoji funkcija), ir kuriuos būtų galima pakartotinai naudoti komerciniams arba nekomerciniams tikslams, įgyvendinimo priemonės ir tvarką. [...]“;

- 3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„[...]“

3. Duomenys – užfiksuota informacija apie institucijos ar valstybės valdomo subjekto veiklą ar jos dalis, neatsižvelgiant į jos pateikimo būdą, formą (raštu arba elektronine forma ar kaip garso, vaizdo ar garso ir vaizdo įrašas) ir laikmeną, įskaitant registro duomenis, registro informaciją, registru pateiktus duomenis ir (arba) jų kopijas, valstybės informacinės sistemos duomenis.

[...]

7. Duomenų teikimas – duomenų atskleidimas perduodant ar kitu būdu padarant juos prieinamus konkrečiam pareiškėjui ar jo atstovui jų prašymu.

[...]

9. Informacija – žinios, kuriomis disponuoja institucija, atlikdama viešąsias funkcijas.

[...]

15. Pareiškėjas – Lietuvos Respublikos, kitų Europos Sąjungos valstybių narių, Europos ekonominės erdvės valstybių fizinis arba juridinis asmuo, juridinio asmens statuso neturintis subjektas ir (arba) jo filialas ir atstovybė. [...]“;

- 4 straipsnis. Institucijos ir valstybės valdomo subjekto pareiga teikti duomenis, įskaitant pakartotiniam naudojimui skirtus duomenis

„1. Institucijos ir valstybės valdomi subjektai privalo teikti pareiškėjams ar jų atstovams duomenis, įskaitant pakartotiniam naudojimui skirtus duomenis, išskyrus šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatytus atvejus“;

- 13 straipsnis. Informacijos ir duomenų teikimas

„1. Prašymai dėl duomenų teikimo ir jų pakartotinio naudojimo teikiami ir nagrinėjami Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka.

2. Atsižvelgdami į pareiškėjo prašymą, institucija ir valstybės valdomas subjektas informaciją ir duomenis pareiškėjui teikia žodžiu, raštu arba elektroniniu būdu elektroninių ryšių priemonėmis ekonomikos ir inovacijų ministro įgalios institucijos nustatyta tvarka. [...]“

18. Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (su pakeitimais):

„1. Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja prašymų ir skundų nagrinėjimą ir asmenų aptarnavimą viešojo administravimo subjektuose, taip pat subjektuose, kurie teikia viešąsias paslaugas ir nagrinėja prašymus ir skundus dėl šių viešųjų paslaugų (toliau – institucijos).

2. Nagrinėjant asmenų prašymus ir skundus ir aptarnaujant asmenis institucijose Taisyklių nuostatos taikomos tiek, kiek tų teisinių santykių nereglamentuoja įstatymai, tiesiogiai taikomi Europos Sąjungos teisės aktai, Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys ar jų pagrindu priimti teisės aktai.

[...]

32. Prašymai ir skundai, išskyrus prašymus ir skundus, į kuriuos Taisyklių 18 punkte nustatyta tvarka galima atsakyti iš karto arba ne vėliau kaip artimiausią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nurodytus terminus.

[...]

35. Prašymus ar skundus institucijos nagrinėja ir į juos atsako pagal teisės aktais joms nustatytą kompetenciją.

36. Jei priimant ar priėmus asmens prašymą ar skundą, adresuotą vienai institucijai, paaiškėja, kad prašyme ar skunde nurodyti klausimai yra priskirtini ir kitų institucijų kompetencijai, prašymą

ar skundą gavusi institucija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo institucijoje dienos persiunčia jo kopiją kitoms institucijoms nagrinėti pagal jų kompetenciją [...]. Kitos institucijos, gavusios persiūtą asmens prašymą ar skundą, jį nagrinėja pagal savo kompetenciją ir atsako asmeniui, pridėdamos atsakymo kopiją prašymą ar skundą persiuntusiai institucijai.

[...]

45. Į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį:

45.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš Viešojo administravimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti;

45.2. į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktualiu klausimu atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti;

45.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma Viešojo administravimo įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka.

45.4. į prašymą, nenurodytą Taisyklių 45.1–45.3 papunkčiuose, atsakoma laisva forma.

[...]

47. Atsakyme į prašymą ar skundą arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo turi būti informuojamas apie tokio atsakymo ar pranešimo apskundimo tvarką, vadovaujantis Viešojo administravimo statymo 14 straipsniu, nurodant konkrečios institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas. [...].“

19. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. rugsėjo 3 d. nutarimo Nr. 907 „Dėl institucijų, atsakingų už Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014-2020 metų veiksmų programos valdymą ir kontrolę, paskyrimo“ nuostatos:

„[...]

2. Nustatyti, kad valstybės institucijos, įmonės, įstaigos bei savivaldybės, dalyvaujančios įgyvendinant Veiksmų programą, atsakingos:

[...]

2.2. Aplinkos apsaugos agentūra:

[...]

2.2.2. už akvakultūros ūkių, nepatenkančių į Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijas ar jų dalis, gamtotvarkos planų, parengtų vadovaujantis Veiksmų programos priemonės „Aplinkosaugos funkcijas atliekanti akvakultūra“ įgyvendinimo taisyklėmis (toliau – gamtotvarkos planai), tvirtinimą; [...].“

20. Aplinkos apsaugos agentūros nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. D1-385 „Dėl Aplinkos apsaugos agentūros nuostatų patvirtinimo“:

„[...]

3. AAA savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija [...] kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais [...].

[...]

9. Svarbiausieji Agentūros veiklos tikslai yra:

[...]

9.5. užtikrinti racionalų gyvosios gamtos išteklių naudojimą ir tinkamą, teisės aktų reikalavimus atitinkančią jų apsaugą.

[...]

10.5. įgyvendindama 9.5 papunktyje nurodytą veiklos tikslą:

[...]

10.5.9. tvirtina akvakultūros ūkių, nepatenkančių į Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijas ar jų dalis, gamtotvarkos planus, parengtus vadovaujantis Veiksmų programos priemonėmis „Aplinkosaugos funkcijas atliekanti akvakultūra“ įgyvendinimo taisyklėmis. [...].“

21. Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014-2020 metų veiksmų programos antrojo Sąjungos prioriteto „Aplinkosaugos požiūriu tvarios, efektyviai išteklius naudojančios, inovacinės, konkurencijos ir žiniomis grindžiamos akvakultūros skatinimas“ priemonės „Aplinkosaugos funkcijas atliekanti akvakultūra“ įgyvendinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. 3D-744, nuostatos:

„[...]

7. Bendrieji tinkamumo kriterijai paramai pagal Priemonę gauti:

[...]

7.5. pareiškėjas laikomas netinkamu ir jam negali būti skiriama parama, jeigu:

7.5.1. neatitinka šiame Taisyklių skyriuje nustatytų tinkamumo gauti paramą sąlygų ir reikalavimų;

[...]

8. Specialieji tinkamumo kriterijai paramai pagal Priemonę gauti:

[...]

8.4. pareiškėjas kartu su paramos paraiška turi pateikti akvakultūros ūkio gamtotvarkos planą (toliau – gamtotvarkos planas), parengtą ne mažiau kaip 5 metų laikotarpiui ir patvirtintą atsakingų institucijų, nurodytų 2014 m. rugsėjo 3 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 907 „Dėl Institucijų, atsakingų už Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos valdymą ir kontrolę, paskyrimo“ 2.2 ir 2.3 papunkčiuose. Gamtotvarkos planas turi būti rengiamas vadovaujantis šių Taisyklių 3 priedu;

[...]

25. Paramos sumos dalis už ataskaitiniais metais faktiškai atliktus gamtotvarkos plane numatytus gamtotvarkos darbus apskaičiuojama atsižvelgiant į gamtotvarkos plane numatytus, faktiškai atliktus ir Agentūrai deklaruotus gamtotvarkos darbus. Kai paramos gavėjo akvakultūros tvenkiniai ar jų dalis patenka į „Natura 2000“ teritoriją, paramos gavėjas apie faktiškai atliktų gamtotvarkos darbų įvykdymą turi informuoti Agentūrą ir Valstybinę saugomų teritorijų tarnybą prie Aplinkos ministerijos. [...]. Kai paramos gavėjo akvakultūros tvenkiniai ar jų dalis nepatenka į „Natura 2000“ teritoriją, paramos gavėjas apie faktiškai atliktų gamtotvarkos darbų įvykdymą turi informuoti Agentūrą“.

Taisyklių 3 priede nurodyti akvakultūros ūkio gamtotvarkos plano turiniui keliami reikalavimai, pagal kurių nuostatas:

„[...]

13. Rengiant gamtotvarkos planus, kuriuos tvirtina AAA, rekomenduojama vadovautis Reikalavimų gamtotvarkos plano turiniui aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. D1-645 „Dėl reikalavimų gamtotvarkos plano turiniui aprašo patvirtinimo“.“

22. Reikalavimų gamtotvarkos plano turiniui aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. D1-645, nuostatos:

„1. Reikalavimų gamtotvarkos plano turiniui aprašo (toliau – Reikalavimų aprašas) tikslas – nustatyti vienodą rengiamų gamtotvarkos planų turinį ir informacijos, pagrindžiančios, detalizuojančios ir paaiškinančios gamtotvarkos plano sprendimus, apimtį, kad būtų užtikrinta aukšta tvirtinamų planų kokybė ir efektyvus jų įgyvendinimas.

2. Šis Reikalavimų aprašas taikomas visiems fiziniams ar juridiniams asmenims, rengiantiems gamtotvarkos planus Lietuvos Respublikos saugomoms teritorijoms ar jų dalims ir pateikiantiems juos Aplinkos ministerijai tvirtinti. [...].“

23. Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014-2020 metų veiksmų programos administravimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. vasario 9 d. įsakymu Nr. 3D-75:

„[...]

3. Taisyklėse vartojami sutrumpinimai ir sąvokos:

3.1. Agentūra – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos;

[...]

3.25. patikra vietoje – Agentūros darbuotojų atliekaas pareiškėjo ar paramos gavėjo paramos paraiškoje, mokėjimo prašyme ir kt. pateiktų duomenų, dokumentų, investicijų ir veiklų patikrinimas žuvininkystės projekto įgyvendinimo vietoje;

[...]

12. Agentūra atsakinga už šių Taisyklių 6 punkte numatytų funkcijų vykdymą:

[...]

12.9. [...] atlieka projektų, kuriems buvo skirta parama, priežiūrą, atlieka patikras vietoje [...] tiria pažeidimus, vertina projektų įgyvendinimo eigą bei galutinę prjekto įgyvendinimo ir užbaigto projekto metinę ataskaitas [...].“

24. Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2021 m. rugsėjo 8 d. įsakymu Nr. 3D-563 (su pakeitimais):

„1. Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Agentūra) yra įstaiga prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos, įgyvendinanti valstybės politiką žemės ūkio ministruui pavestose valdymo srityse, administruojanti valstybės paramos žemės ūkiui ir kaimo plėtrai ir Europos Sąjungos (toliau – ES) paramos žemės ūkiui, kaimo plėtrai ir žuvininkystei lėšas bei atliekanti jų mokėjimo ir kontrolės funkcijas. Agentūra yra biudžetinė įstaiga, finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto.

2. Agentūra savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, ES teisės aktais, Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, Lietuvos Respublikos Prezidento dekretais, Lietuvos Respublikos Seimo ir Vyriausybės priimtais teisės aktais, žemės ūkio ministro įsakymais, ES institucijų rekomendacijomis bei šiais nuostatais.

[...]

21. Agentūros direktorius:

21.1. užtikrina, kad Agentūra savo veikloje vadovautųsi Lietuvos Respublikos teisės aktais ir šiais nuostatais; [...].“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

25. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03 konstatavo:

„[...] Valstybės tarnyba turi veikti paklusdama tik Konstitucijai ir teisei. Kiekviena valstybės ar savivaldybės institucija, per kurią vykdomos valstybės funkcijos, kiekvienas valstybės tarnautojas turi paisyti teisėtumo reikalavimų. Valstybės tarnautojai turi nepiktnaudžiauti jiems nustatytais galiomis, nepažeisti teisės aktų reikalavimų. Konstitucinis Teismas 2000 m. birželio 30 d. nutarime konstatavo, kad valstybės institucijos, pareigūnai turi saugoti, ginti žmogaus teises ir laisves; ypač svarbu, kad, vykdydami jiems patikėtas funkcijas, jie patys nepažeistų žmogaus teisių ir laisvių [...]

[...] Konstitucinis Teismas 2004 m. liepos 1 d. nutarime ir 2004 m. lapkričio 5 d. išvadoje konstatavo, kad Konstitucijoje yra įtvirtintas atsakingo valdymo principas. Valdžios atsakomybė visuomenei – teisinės valstybės principas, kuris įtvirtintas Konstitucijoje nustačius, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms [...].“

26. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama – LVAT) praktika, kurioje

išaiškinta, kad VAI 8 straipsnio 2 dalyje nustatytas reikalavimas, kad individualiame administraciniame akte turi būti nurodyta akto apskundimo tvarka, nustato pareigą individualų administracinį aktą priimančiam viešojo administravimo subjektui sprendime nurodyti tokius duomenis, iš kurių be papildomų informacijos šaltinių (įstatymų, poįstatyminių teisės aktų) ir laiko sąnaudų pareiškėjui, nepriklausomai nuo jo išsilavinimo, amžiaus, būtų visiškai aišku, kokiai institucijai (institucijos pavadinimas, adresas) ir per kokį terminą (nurodant ar terminas skaičiuojamas nuo sprendimo priėmimo, ar nuo individualaus akto gavimo dienos) gali būti paduotas skundas. Administracinio akto apskundimo tvarkos neišaiškinimas tinkamai nesiderina su geru viešuoju administravimu bei Konstitucijoje įtvirtintu principu, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, gali suvaržyti asmens teisę kreiptis į išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka instituciją ar teismą (žr. LVAT nutartis: 2008 m. rugpjūčio 7 d. Nr. AS¹⁴⁶-423/2008, 2010 m. kovo 26 d. Nr. AS⁵⁵⁶-161/2010, 2010 m. kovo 26 d. Nr. AS¹⁴³-178/2010, 2012 m. rugsėjo 21 d. Nr. AS⁴⁹²-440/2012, taip pat LVAT praktikos, taikant išankstinio ginčų nagrinėjimo ne per teismą tvarką reglamentuojančias teisės normas, apibendrinimą (I dalį), paskelbtą LVAT biuletenyje „Administracinė jurisprudencija“, Nr. 19, p. 490–491).

Tyrimo išvados

27. Atsižvelgiant į tyrimo metu analizuotą informaciją, teisinį reglamentavimą, išvados bus pateikiamos, išskiriant šias dalis:

27.1. dėl akvakultūros ūkio gamtotvarkos plano netvirtinimo;

27.2. dėl Aplinkos apsaugos agentūros darbuotojų veiksmais pažeistos teisės į gerą viešąjį administravimą;

27.3. dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos darbuotojų veiksmų.

Dėl akvakultūros ūkio gamtotvarkos plano netvirtinimo

28. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje aptariamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

28.1. Pareiškėja kreipėsi į Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierę dėl AAA darbuotojų veiksmų, galimai netinkamai sprendžiant gamtotvarkos plano tvirtinimo klausimą.

28.2. Asociacija nurodė, kad vilkinamas jos nario – UAB „A“ 2022 m. spalio 12 d. AAA pateikto akvakultūros ūkio gamtotvarkos plano tvirtinimas.

28.3. AAA paskirta atsakinga institucija už akvakultūros ūkių, nepatenkančių į Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijas ar jų dalis, gamtotvarkos planų, parengtų vadovaujantis veiksmų programos priemonės „Aplinkosaugos funkcijas atliekanti akvakultūra“ įgyvendinimo taisyklėmis, tvirtinimą (žr. pažymos 19 punktą).

28.4. Gamtotvarkos planai turi būti rengiami vadovaujantis Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014-2020 metų veiksmų programos antrojo Sąjungos prioriteto „Aplinkosaugos požiūriu tvarios, efektyviai išteklius naudojančios, inovacinės, konkurencingos ir žiniomis grindžiamos akvakultūros skatinimas“ priemonės „Aplinkosaugos funkcijas atliekanti akvakultūra“ įgyvendinimo taisyklių 3 priedu (žr. pažymos 21 punktą). Rengiant gamtotvarkos planus, kuriuos tvirtina AAA, rekomenduojama vadovautis Reikalavimų gamtotvarkos plano turiniui aprašu (žr. pažymos 21-22 punktus), kurio tikslas – nustatyti vienodą rengiamų gamtotvarkos planų turinį ir informacijos, pagrindžiančios, detalizuojančios ir paaiškinančios gamtotvarkos plano sprendimus, apimtį, kad būtų užtikrinta aukšta tvirtinamų planų kokybė ir efektyvus jų įgyvendinimas.

28.5. AAA, gavusi pareiškėjų prašymus patvirtinti jų parengtus ir teikiamus gamtotvarkos planus, privalo per 20 darbo dienų išnagrinėti planą, įvertinti jo atitiktį Taisyklių reikalavimams ir priimti sprendimą dėl plano tvirtinimo (žr. pažymos 16 punktą).

AAA nustačius Plano neatitikimus, trūkumus, Planas netvirtinamas ir pareiškėjai raštu informuojami apie Plano trūkumus, pateikiant pastabas. Plano rengėjai pagal gautas pastabas pataisytą Planą su lydraščiu teikia AAA. Lydraštis su pateiktu pataisytu Planu registruojamas

DBSIS. AAA nagrinėja pataisytą Planą.

Pareiškėjų pateikto pataisyto Plano nagrinėjimui taikomas Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nustatytas 20 darbo dienų terminas nuo pataisyto Plano gavimo AAA ir registravimo DBSIS dienos.

28.6. Tyrimo metu paaiškėjo, kad UAB „A“ gamtotvarkos planas, 2022 m. spalio 12 d. pateiktas AAA, buvo parengtas netinkamai.

Pagal AAA 2022 m. spalio 31 d. rašte (žr. pažymos 6 punktą) nurodytus Plano trūkumus ir pateiktas pastabas pataisytas pakartotinai 2022 m. lapkričio 3 d. AAA pateiktas Planas buvo netinkamas. Tai buvo fiksuota 2022 m. gruodžio 1 d. AAA rašte (žr. pažymos 7 punktą).

2022 m. gruodžio 27 d. gautas pagal AAA 2022 m. lapkričio 3 d. pastabas pataisytas gamtotvarkos planas buvo patvirtintas ir 2022 m. gruodžio 30 d. pateiktas UAB „A“ (žr. pažymos 11 punktą).

28.7. AAA, išnagrinėjusi Asociacijos 2022 m. gruodžio 1 d. ir 2022 m. gruodžio 2 d. skundus (žr. pažymos 8 ir 9 punktus), paneigė juose nurodytus argumentus dėl laiku AAA nepateikto atsakymo į UAB „A“ 2022 m. spalio 12 d. prašymą dėl gamtotvarkos plano tvirtinimo, dėl praleisto termino, dėl siekio nuslėpti Viešojo administravimo įstatyme nustatytų terminų nesilaikymo faktą, administruojant 2022 m. spalio 12 d. prašymą, ir kt. teiginius, išaiškindama priimto sprendimo ginčijimo galimybę ir tvarką (žr. pažymos 11 punktą).

29. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad išnykus skundžiamoms aplinkybėms, tyrimas nutraukiamas.

Seimo kontrolierei gavus informacijos, kad AAA 2022 m. gruodžio 30 d. priėmė sprendimą patvirtinti UAB „A“ parengtą gamtotvarkos projektą (žr. pažymos 4 punktą), t. y. išnyko skundžiamos aplinkybės, vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 3 dalimi, šioje dalyje Asociacijos „X“ pateikto skundo tyrimas nutraukiamas.

Dėl Aplinkos apsaugos agentūros darbuotojų veiksmais pažeistos teisės į gerą viešąjį administravimą

30. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje aptariamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

30.1. Šios skundo dalies objektas – AAA darbuotojų veiksmai (neveikimas), gavus UAB „A“ ir Asociacijos kreipimuisis, galimai pažeidžiant teisę į gerą viešąjį administravimą.

30.2. UAB „A“ prašymo nagrinėjimo tinkamumas buvo įvertintas, gavus Asociacijos skundus dėl galimų pažeidimų. Asociacija 2022 m. gruodžio 1 d. raštu (žr. pažymos 8 punktą) ir 2022 m. gruodžio 2 d. raštu (žr. pažymos 9 punktą) kreipėsi į AAA dėl klausimų, susijusių su Asociacijos nario UAB „A“ 2022 m. spalio 12 d. pateikto prašymo tvirtinti akvakultūros ūkio gamtotvarkos planą nagrinėjimu.

30.3. Asociacijos 2022 m. gruodžio 1 d. kreipimesi (žr. pažymos 8 punktą) ir 2022 m. gruodžio 2 d. kreipimesi (žr. pažymos 9 punktą) nurodyti klausimai buvo išnagrinėti AAA, priimant sprendimą (žr. pažymos 11 punktą), nurodant jo ginčijimo galimybę ir tvarką.

30.4. Pažymėtina, kad ne visi Asociacijos raštuose nurodyti klausimai buvo priskirti AAA kompetencijai.

AAA Teisės skyrius 2022 m. gruodžio 9 d. rašte konstatavo, kad AAA nėra įgaliota nagrinėti patvirtintų akvakultūros ūkių gamtotvarkos planų įgyvendinimo tinkamumo ir su šių planų įgyvendinimo patikromis susijusius klausimus, prašydama į juos atsakyti NMA (žr. pažymos 10 punktą).

NMA atlieka projektų, kuriems buvo skirta parama, priežiūrą, patikras vietoje, tiria pažeidimus, vertina projektų įgyvendinimo eigą bei galutinę projekto įgyvendinimo ir užbaigto projekto metinę ataskaitas (žr. pažymos 23 punktą).

Įstatymų leidėjas įpareigoja viešojo administravimo subjektus asmenų pateiktus prašymus nagrinėti pagal kompetenciją, o gavus prašymą ar skundą su institucijos kompetencijai nepriskirtais

klausimais, per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiųsti juos nagrinėti kompetentingam viešojo administravimo subjektui (žr. pažymos 16 punktą).

Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 36 punkte nustatyta, kad asmens prašymo ar skundo, adresuoto vienai institucijai, priėmimo metu paaiškėjus, kad jame nurodyti klausimai yra priskirtini ir kitų institucijų kompetencijai, prašymą ar skundą gavusi institucija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo institucijoje dienos persiunčia jo kopiją kitoms institucijoms nagrinėti pagal jų kompetenciją [...]. Kitos institucijos, gavusios persiūtą asmens prašymą ar skundą, jį nagrinėja pagal savo kompetenciją ir atsako asmeniui, pridėdamos atsakymo kopiją prašymą ar skundą persiuntusiai institucijai (žr. pažymos 18 punktą).

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Asociacijos 2022 m. gruodžio 1 d. kreipimasis, adresuotas AAA, nebuvo persiūstas NMA, kaip nurodyta Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 4 dalyje (žr. pažymos 16 punktą) ir Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 36 punkte, argumentuojant asmens duomenų apsaugos reikalavimais. Tačiau AAA Teisės skyriaus 2022 m. gruodžio 9 d. rašte nenurodytas teisinis šio sprendimo pagrindas, todėl neaišku, kokiomis konkrečiomis teisės aktų nuostatomis vadovaujantis, NMA buvo persiųsti tik Asociacijos 2022 m. gruodžio 1 d. kreipimėsi nurodyti klausimai, susiję su patvirtintų akvakultūros ūkių gamtotvarkos planų įgyvendinimu ir su informacijos apie šių planų įgyvendinimo patikras pateikimu, o ne pats Asociacijos 2022 m. gruodžio 1 d. kreipimasis.

Vienas pagrindinių principų, kuriais grindžiama viešojo administravimo subjektų veikla, yra įstatymo viršenybės principas, reiškiantis, kad viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi būti pagrįsti įstatymų reikalavimais (žr. pažymos 16 punktą).

30.5. AAA 2022 m. spalio 31 d. rašte Nr. (26)-A4E-12043, kuriuo UAB „A“ buvo nurodyti 2022 m. spalio 12 d. pateikto akvakultūros ūkio gamtotvarkos plano trūkumai, pateikiant pastabas, nebuvo nurodyta jo apskundimo tvarka.

Dėl AAA pozicijos, kad sprendimo ginčijimo galimybės ir tvarkos nenurodymas nesutrukdė Asociacijai pateikti skundą AAA ir Seimo kontrolierei (žr. pažymos 11.10 papunktį), pažymėtina, kad viešojoje teisėje taikomi įstatymo viršenybės ir teisinio apibrėžtumo principai lemia tai, kad visi viešojo administravimo subjektai turi tik tokius įgaliojimus, kurie jiems suteikti konkrečiomis teisės aktų normomis ir svarbu, kad institucijos, vykdydamos įstatymais joms priskirtą veiklą, veiktų tik taip, kaip numato teisės aktai².

Asmenys, atlikdami atitinkamus veiksmus ir siekdami tam tikrų veiksmų įgyvendinimo, viliasi, kad įgaliotos valdžios institucijos veiks įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka, kad tinkamai bus vykdomos teisės aktuose numatytos procedūros³.

Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 47 punkte nustatytas imperatyvus reikalavimas atsakyme į prašymą ar skundą arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis informuoti apie tokio atsakymo ar pranešimo apskundimo tvarką, nurodant konkrečios (-ių) institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), er kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas (žr. pažymos 18 punktą).

Dėl AAA 2022 m. gruodžio 30 d. sprendime (žr. pažymos 11 punktą) išdėstytos AAA pozicijos, kad AAA 2022 m. spalio 31 d. raštas (žr. pažymos 6 punktą) yra tarpinis dokumentas, nesukeliantis teisinių pasekmių, ir negali būti skundžiamas teismui ar ikiteisminei ginčo nagrinėjimo institucijai (žr. pažymos 11.10 papunktį), pažymėtina, kad šis teiginys nebuvo pagrįstas nei konkrečiomis teisės aktų nuostatomis, nei teismų praktika.

30.6. Išsamios, argumentuotos, teisės aktų nuostatomis pagrįstos informacijos asmenims

² žr. Lietuvos Vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) 2014 m. kovo 27 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A502-727/2014; 2015 m. liepos 31 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1547-502/2015; 2012 m. sausio 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A858-257/2012.

³ žr. LVAT 2015 m. vasario 27 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-616-858/2015.

nesuteikimas laiku sudaro sąlygas abejoti institucijų veiklos skaidrumu, teisėtumu (žr. pažymos 16 punktą).

Konstitucinis Teismas ne kartą yra pabrėžęs atsakingo valdymo principą (žr. pažymos 25 punktą), kuris yra įtvirtintas Konstitucijoje (žr. pažymos 13 punktą), numatant, jog valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.

Be to, įstatymų leidėjas įpareigoja valstybės tarnautojus gerbti žmogaus teises ir laisves, laikytis Konstitucijos, įstatymų ir kitų teisės aktų (žr. pažymos 15 punktą).

31. Apibendrinant tai, kas išdėstyta, tenka konstatuoti, kad nėra pagrindo teigti, jog AAA gavus UAB „A“ ir Asociacijos kreipimuisi, buvo laikytasi teisės aktų reikalavimų (žr. pažymos 30 punktą). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, tenka konstatuoti, kad nebuvo užtikrintas atsakingo valdymo principo (žr. pažymos 13 ir 25 punktus) įgyvendinimas, Pareiškėjos teisė į gerą viešąjį administravimą (žr. pažymos 16 punktą), todėl vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, ši Asociacijos „X“ skundo dalis pažymeje nurodytu aspektu pripažintina pagrįsta.

Atsižvelgiant į tai, kad skundas dėl AAA 2022 m. spalio 31 d. rašte Nr. (26)-A4E-12043 pateikto atsakymo buvo išnagrinėtas AAA ir UAB „X“ akvakultūros ūkio gamtotvarkos planas, ištaisius trūkumus, buvo patvirtintas (žr. pažymos 11 punktą), AAA netikslinga siūlyti pašalinti tyrimo metu nustatytą trūkumą dėl atsakymo ginčijimo galimybės ir tvarkos nenurodymo.

Dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos darbuotojų veiksmų

32. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje aptariamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

32.1. Šios skundo dalies objektas – NMA darbuotojų veiksmai, teikiant atsakymą į AAA Teisės skyriaus persiūtą dalį Asociacijos kreipimosi klausimų.

32.2. Vienas iš Asociacijos 2022 m. gruodžio 1 d. kreipimosi, adresuoto AAA, klausimų buvo prašymas pateikti informaciją, susijusią su patvirtintų akvakultūros ūkių gamtotvarkos planų įgyvendinimo patikroms taikytinu teisiniu reglamentavimu, 2007-2013 metų ir 2014-2020 metų investiciniais periodais atliktų patikrų rezultatais (žr. pažymos 8 punktą).

32.3. NMA, gavusi AAA Teisės skyriaus 2022 m. gruodžio 9 d. raštą (žr. pažymos 10 punktą), 2023 m. sausio 6 d. pateikė Asociacijai atsakymą (žr. pažymos 12 punktą):

- patvirtindama AAA Teisės skyriaus 2022 m. gruodžio 9 d. rašte nurodytą teiginį, kad NMA atlieka patikras vietoje;
- informuodama, kad 2015-2022 metais pagal priemonę „Aplinkosaugos funkcijas atliekanti akvakultūra“ buvo atliktos 142 patikros vietoje;
- nurodydama, kad su patikros vietoje rezultatais supažindinami paramos gavėjai;
- paaiškindama, kad patikros rezultatai, vadovaujantis NMA informacijos saugumo politikos nuostatomis, priskiriami neskelbtinai informacijai, todėl neviešinami.

32.4. Vienas pagrindinių principų, kuriais grindžiama viešojo administravimo subjektų veikla, yra įstatymo viršenybės principas, reiškiantis, kad viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi būti pagrįsti įstatymų reikalavimais (žr. pažymos 16 punktą). Pagal teisinį reglamentavimą, kiekvienam viešojo administravimo subjektui yra nustatyta pareiga priimti skundus ir prašymus bei juos nagrinėti pagal įgaliojimus. Išsamumo principas, kuriuo savo veikloje privalo vadovautis viešojo administravimo subjektai, reikalauja į prašymą atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodant visas prašymo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis remtasi, vertinant prašymo turinį (žr. pažymos 16 punktą).

Vadovaujantis Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo nuostatomis (žr. pažymos 17 punktą), į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją turėjo būti atsakyta, pateikiant prašomą informaciją nustatyta tvarka arba nurodant atsisakymo tai padaryti priežastis, nurodant tokio sprendimo ginčijimo galimybę ir tvarką.

32.5. Nors iš NMA 2023 m. sausio 6 d. rašto formuluotės galima suprasti, kad nebus tenkinamas Asociacijos 2022 m. gruodžio 1 d. kreipimesi nurodytas prašymas susipažinti su 2007-2013 metų ir 2014-2020 metų investiciniais periodais atliktų patikrų rezultatais, rašte nėra aiškaus atsakymo, kad Asociacijos prašymas sudaryti galimybę susipažinti su prašoma informacija negali būti tenkinamas.

Neigiamas atsakymas dėl galimybės susipažinti su patikrų nurodytais laikotarpiais rezultatais nėra pagrįstas konkrečiomis teisės aktų nuostatomis ir nenurodyta tokio sprendimo apskundimo galimybė bei tvarka. Iš NMA 2023 m. sausio 6 d. rašto, kuriame pateiktas teisės aktų nuostatomis nepagrįstas atsakymas dėl galimybės susipažinti su atliktų gamtotvarkos planų įgyvendinimo patikrų rezultatais, neaišku, ar tokį sprendimą Asociacija gali ginčyti, kuo vadovaudamasi ir kokia tvarka ji galėtų tai daryti.

Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 5 dalies 7 punkte yra nustatytas reikalavimas administraciniame sprendime nurodyti jo apskundimo tvarką, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką (žr. pažymos 16 punktą).

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje yra išaiškinęs, kad šis reikalavimas nustato pareigą individualų administracinį aktą priimančiam viešojo administravimo subjektui sprendime nurodyti tokius duomenis, iš kurių be papildomų informacijos šaltinių (įstatymų, poįstatyminių teisės aktų) ir laiko sąnaudų pareiškėjui, nepriklausomai nuo jo išsilavinimo, amžiaus, būtų visiškai aišku, kokiai institucijai (institucijos pavadinimas, adresas) ir per kokį terminą (nurodant ar terminas skaičiuojamas nuo sprendimo priėmimo, ar nuo individualaus akto gavimo dienos) gali būti paduotas skundas (žr. pažymos 26 punktą). O neįvykdžius reikalavimo administraciniame sprendime nurodyti tinkamą jo apskundimo tvarką, gali būti apribojama asmens teisės į teisminę gynybą.

32.6. Nors NMA 2023 m. sausio 6 d. rašte nurodyta, kad galimybės susipažinti su atliktų patikrų rezultatais nėra, nes patikros rezultatai neviešinami, to pagrindu paminint NMA informacijos saugumo politikos nuostatas, pagal kurias gamtotvarkos planų patikrų vietoje rezultatai priskiriami viešai neskelbtinai informacijai, konkrečios teisės aktų nuostatos, kuriomis vadovaujantis duotas neigiamas atsakymas, rašte nenurodytos. Todėl iš NMA rašo, neaišku, kokiomis konkrečiomis teisės aktų nuostatomis vadovaujantis, nėra galimybės susipažinti su Skunde nurodytais periodais atliktų gamtotvarkos planų patikrų rezultatais.

33. Apibendrinant tai, kas išdėstyta, tenka konstatuoti, kad nėra pagrindo teigti, jog NMA gavus AAA Teisės skyriaus 2022 m. gruodžio 9 d. raštą dėl Asociacijos skundo klausimo persiuntimo (žr. pažymos 10 punktą), buvo laikytasi teisės aktų reikalavimų (žr. pažymos 3 punktą). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, tenka konstatuoti, kad nebuvo užtikrintas atsakingo valdymo, įstatymo viršenybės principų (žr. pažymos 13, 16 ir 25 punktus) įgyvendinimas, Pareiškėjos teisė į gerą viešąjį administravimą (žr. pažymos 16 punktą), todėl vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, ši tyrimo dalis pažymoje nurodytu aspektu pripažintina pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAI

34. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

Asociacijos „X“ pateikto skundo dalies tyrimą dėl akvakultūros ūkio gamtotvarkos plano netvirtinimo nutraukti.

35. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

Asociacijos „X“ pateikto skundo dalį dėl Aplinkos apsaugos agentūros darbuotojų veiksmis pažeistos teisės į gerą viešąjį administravimą, pripažinti pagrįsta.

36. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:
tyrimo dalį dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos darbuotojų veiksmų pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

37. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė rekomenduoja:

37.1. Aplinkos apsaugos agentūrai:

37.1.1. užtikrinti šioje pažymoje konstatuoto pažeidimo pašalinimą (žr. pažymos 30-31 punktus), nurodant konkrečią teisės akto nuostatą, dėl kurios nebuvo persiųstas Asociacijos skundas NMA, įgyvendinant Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 36 punkto (žr. pažymos 18 punktą) reikalavimus;

37.1.2. užtikrinti, kad AAA atsakymai į asmenų prašymus ir skundus būtų pagrįsti konkrečiomis teisės aktų nuostatomis, užtikrinant įstatymo viršenybės, atsakingo valdymo ir išsamumo principų (žr. pažymos 13, 16 ir 25 punktus) įgyvendinimą;

37.1.3. užtikrinti, kad AAA būtų laikomasi reikalavimo atsakymuose į prašymus ir skundus nurodyti jų ginčijimo galimybę ir tvarką, įgyvendinant Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 47 punkto (žr. pažymos 18 punktą) reikalavimus.

37.2. Nacionalinei mokėjimo agentūrai prie Žemės ūkio ministerijos:

37.2.1. užtikrinti šioje pažymoje konstatuoto pažeidimo pašalinimą (žr. pažymos 32-33 punktus);

37.2.2. užtikrinti, kad NMA būtų laikomasi Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 5 dalies 7 punkto (žr. pažymos 16 punktą) reikalavimo administraciniame sprendime nurodyti tinkamą apskundimo tvarką, t. y. nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką.

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė